

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

Leto XVIII.

V Celovcu, 30. januarja 1899.

Štev. 3.

Zadružna skladišča.

Skladišče v Bilinu. — Nekaj nasprotnih ugovorov.

Izkušnja nam je najboljši učitelj. Včasih je nje nauk sev precej drag, a boljši je vendar, kakor nauki vseh bukev. Ljudje dostikrat tuhtamo in preišljujemo, kako bi kaj uravnali, in nazadnje, ko mislimo, tako mora iti, izkušnja kaže, da gre vse vendar-le drugače. Nasprotno pa moramo priznati, da bi nikdar ne napredovali, ko bi vsi čakali samo na izkušnjo drugih. Ako se zdaj govori po časnikih o zadružnih skladiščih (magacinih) za kmete, da bi kmetje sami prodajali svoje pridelke, bo vsakdo vprašal, kaj pa pové izkušnja? „Mir“ je že zadnjič poročal o izkušnjah zadruga v Pehlarju. Imamo pa tudi še drugo izkušnjo zadruga v Bilinu na Češkem. O tem piše „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“ od dne 11. jan. l. l. „Ko smo pred tremi meseci poročali o ustanovi zadruga, nismo verjeli, da bi se nova naredba v tako kratkem času tako priljubila. Zanimanje in udeležba pri novem podjetju sta tako velika in delovanje zadruga raste tako, da moremo danes reči: posrečilo se je! V začetku so se določili kot uradni dnevi: torek, četrtek in sobota, a kmetje privažajo toliko blaga, da mora skladišče neprenehoma delati. V treh mesecih se je pripeljalo v skladišče 8000 meterskih centov žita, in prišlo bi ga bilo veliko več, a v skladišču ni bilo več prostora! Zdj po treh mesecih se je prikazala nujna potreba, da se stavba povekša.

Skladišče se je prikazalo kot neprecenljiva dobrot za kmete, a tudi konzum (kupci) je s skladiščem in z zadruga tako zadovoljen, da so kupci že zdaj obljubili, tudi prihodnje leto kupovati pri zadruga, kolikor se bo tam dobilo. Kmetje so popolnoma zadovoljni z blagom. Kupčevanje gre hitro od rok, akoravno so prekupci vse storili, kar so mogli, da bi zabranili zadružno delovanje! Pripetilo se je n. pr., da so trgovci za ječmen, za katerega je mogla zadruga le 9 gld. 20 kr. plačevati, ker je bila cena taka, ponujali 10 gld., sev v svojo lastno škodo, ker so s tem hoteli skladišče uničiti. A tako so le kratko časa mogli delati; zdaj pa je že očito, da morajo prekupci dajati za cent po 1 goldinar več, kakor poprej, če ho-

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

čejo še kaj žita dobiti, ker skladišče plačuje boljše cene, kakor jih zamore prekupec posameznikom dajati. Tako n. pr. trgovci kmetom prej za ječmen nikoli niso dajali več kakor 8 goldinarjev za metrični cent. Zadruga pa je dobivala za ječmen 9 gld. 10 kr. do 9 gld. 20 kr., za rž 9 gld. 25 kr., za pšenico 11 gld.! Zadružni upravni številki so prav majhni in tako dobiva zdaj kmet v zadruga toliko za svoje žito, kakor nikoli poprej! Skladišče v Bilinu je stalo blizu 20.000 gld.; vzemimo, da razproda v letu 20.000 centov žita, tedaj so kmetje v enem letu v boljnih žitnih cenah dobili nazaj vse stroške za skladišče! Da so zadružna skladišča umestna in koristna, o tem dandanes ni več dvoma.

Vprašati pa se mora, kje naj se snujejo take zadruga? Povsod se ne dá ustanovljati! Prva zapreka je nezaupnost kmetov. Tudi v Bilinu jih je v začetku malo pristopilo; danes pa ima zadruga že 400 udov. Bogati prekupci nasprotujejo z vso silo. Glavna stvar pa je najti ljudi, ki so za vodstvo sposobni, ter pripravljeni zastopati prevzeti veliko skrb vodstva, kajti uprava ne sme biti draga. V Bilinu dobi magaciner pri metercentu žita 3 kr., jeden delavec mu še pomaga tehtati in prevažati vreče (žaklje). Načelnštvo dela zastopaj, za denar skrbijo posojilnice. Potrebno je, da se skladišča zidajo v krajih, kjer se veliko žita pridela, tako, da je prvo leto upati povoljnega prometa. Posebno dobro je, če se morejo zidati prav blizu železnice.

Posebno velike vrednosti je, da se skladišča postavijo od kmetov. Ako se kmetje za stvar zanimajo, mora vse dobro povespevati. Treba je, da, kjer se kmetje družijo v ta namen, tudi dežela in država pomagata, da ljudje ne obupajo. V Bilinu so občine in posamezniki veliko žrtvovali, upamo, da daste tudi dežela in država kaj za napravo, ki se je sijajno obnesla in ki bo deželi obrodila bogat sad.

Tako piše dunajski list o skladišču v Bilinu; obnesel se je ta zavod ravno tako, kakor oni v Pehlarju, o katerem je „Mir“ zadnjič poročal.

Zaprek sev ne smemo prezirati:

1. Nezaupnost kmeta. Če mu kaj poveš, bo z glavo majal, češ, kaj pa vi gospodje veste? To ni tako; kje bomo dobili denar, kako bomo pro-

dali žito, splesnelo nam bo in Bog vé, kaj še vse! — Prijatelj! ali poznaš kakega bogatina trgovca? Mislim, da jih ni treba dolgo iskati; navadno se nosijo gosposki, trobijo v mogočni liberalni rog in se štejejo za Bog vé kaj, ker imajo denar pod palcem. In vendar v pričetku tudi niso imeli nič, slej pa jim je denar rastel. Kje? Na polju? Ne! Ali so ga z rokami pridelali? Ne! Vi kmetje ste ga jim nanosili! Tisti gospodje so bili bolj podjetni, kakor drugi in šlo je; kmetje pustite svojo obupnost in nestrpnost, združujte se v zadruga in veliko na boljšem bodete v svojem gospodarstvu, kakor sedaj!

2. Najhujši nasprotniki zadruga bodo prekupci. Nisem prerok, in zato ne vem, kaj bo prekupec trolbil ljudem v ušesa, a nekoliko se vendar dá slutiti: Ti kmet, poreče prekupec, moraš v zadruga dober stati za celo zadruga, če se bo kaj zgodilo, ti bodo vzeli celo hišo! — Ali res? Ne! Glej, pri posojilnicah je neomejeno poroštvo, to se pravi, vsakteri ud jamči za denar, ki je tam vložen, z vsem premoženjem, in vendar zavoljo tega še noben kmet niti krajcarja ni plačal in tudi ne bo, kjer so pošteni ljudje v vodstvu. Pri skladiščih pa jamčenje ne bo neomejeno, marveč občni zbor določi: za toliko jamčimo (stoji vsakteri dober); in če bi odbor potem vse zapravlil in zapil in vbežal v Ameriko, kar se pa tako kmalu vendar-le ne bo zgodilo, bi imel vsak ud samo toliko plačati, kolikor je sklenil občni zbor: 10, ali 20, ali 50, ali največ 100 gld. Poroštvu se pa ne moremo odpovedati, zato ne, kjer sami kmetje denarja za skladišče vkup ne spravite, denar se bo moral na posodo vzeti in vi ne morete tirjati, da vam kdo posodi tisoče goldinarjev, če sami ne rečete in pripoznate: mi smo dolžniki za ta denar, vi tudi ne morete tirjati, da vam kdo zgradi skladišče (magacin), ako bi sami ničesar ne hoteli zraven dati. Ako pa sami ves denar vkup spravite, nobenega poroštva treba ni.

3. Prekupci bodo vam prve tedne več ponujali, kakor zadruga! Vsaj so tudi v Bilinu dajali za metercent ječmena po 10 gld.! A to ni poštena cena, marveč goljufov denar, to je kakor za neumne miši ali podgane nastavljeni špeh. Ponujali bojo prve tedne toliko, kolikor oni sami ne dobijo, hoteč ljudi odvrniti od zadruga, da bi ta ne mogla delovati. Dajali vam bojo v začetku za

PODLISTEK.

Vitez Boor, ponarejevalec bankovcev v Rožeku.

V svoji mladosti prišel sem kot dijak ob počitnicah večkrat v prijazni Rožek in sem tam slišal pripovedovati o vitezu Boor-u, ki je delal denar, postavil zverinjak (Thiergarten), v katerem prosto živi 50 do 70 jelenov, pozidal več novih hiš in vse to — s ponarejenim denarjem.

Prišli so mi tiskani sodnijski preiskovalni zapisniki v roke, iz katerih o tej, za vsakega Rožana zanimivi reči povem najiminitnejše stvari.

Peter vitez Boor se je rodil leta 1774. na Nizozemskem v mestu Bredinus. Sedem let stari fant je prišel v izrejo svojega strica, kateri ga je učil risati in slikati. V 18. letu svoje starosti je postal francoski vojak; štiri leta pozneje zapustil je vojaško službo ter se preselil v mesto Linc na Zgornjem Avstrijskem. Prinesel je (kakor je sam pred sodnikom izpovedal) 15.000 gld. premoženja s seboj, za katero svoto je kupil prodajalnico svoji ženi, s katero se je poročil leta 1798. Žena mu je bojda pridobila v kratkem času 30.000 gld.; on sam pa se je združil z nekim trgovcem, s katerim sta menjala denar, kar mu je zopet prineslo 120 tisočakov dobička.

Leta 1813. se je preselil na Dunaj, in tam nagrabil do leta 1827. blizu 400.000 goldinarjev. Leta 1819. si kupi veliko in prijazno grajščino

Kottingbrun blizu Veslava zunaj Dunaja za 127 tisoč goldinarjev. Tam je najrajši stanoval, tam je imel pa tudi svojo denarno kovačnico. V ravno tistem letu mu je umrla prva žena; dve leti pozneje vzela si je drugo. Njegova druga žena bila je krasna, mlada in bogata grofica Matilda Ch. . . , s katero je bil v Celovcu poročen. Ostal je nekaj let v Celovcu ter je tam opravljaj mnogo častnih služb. Bil je n. pr. oskrbnik posestva knezov Rosenbergov, ter je l. 1828, ko je knezova hiša prišla v denarne zadrege, postal za 200 tisoč goldinarjev posestnik Rožeka in Rosenbergove palače v Celovcu.

V naslednjih letih pozidal je skoraj tri metre visoko, in okoli tričetrt ure hoda dolgo obzidje okoli gore, na kateri stojijo razvaline starega Rožeškega grada. Stari ljudje pravijo, da so bili tedaj dobro plačani delavci in vozniki. Da bi zamogel zverinjak po svojem zgraditi, preložil je Boor staro cesto, dal podreti stare hiše, ki so bile njegovim namenom na potu, ter je ljudem tik nove ceste postavil nove, lepe hiše. Tudi pristavo (marof) kjer sta sedaj sodnija in davkarija in drugih hiš več je Boor tedaj dal zidati.

Prihajal je tedaj Boor večkrat v Rožek, se tam zapiral v svoje sobe in — delal bankovce. — Na vse strani je bil delaven. Ni ga bilo večjega podvzetja, kjer bi Boora ne bilo zraven. On je bil, rekel bi: vstanovitelj prve avstrijske hranilnice na Dunaju, za katero je on sam za 1000 gld. kupil blagajnico, mize in vse potrebno pohiše. Njegovo ime se najde v prvi vrsti pri ustanovitvi zadruga za vožnjo po Donavi. Nekaj let je vodil tudi zadruga dunajskih zidarjev, katera je s polovico milijona lepo začela, pa v kratkem zvrnila itd.

Pa na vsem tem početju ni počival blagoslov božji, in pri vsem svojem ogromnem posestvu Boor ni bil srečen. Velika potrata v njegovi hiši na Dunaju, častilakomnost, zavoljo katere je denar kar razsipaval, imenitni gosti, ki so se vedno mastili pri njegovi mizi, obilno število služabnikov in ne male izgube pri imenovanih podvzetjih so požrle veliko, veliko denarja, tako da je kratka leta pozneje bil primoran, prodati svoja posestva v Rožeku knezu Lichtensteinu. Naposled je prišel v take zadrege, da je dne 13. decembra 1839. sam napovedal krido, pri kateri so upniki dobili le 53%, to je malo več, kakor polovico svojih terjatev. V roki nekejad tako velikega bogataša Boora pa je ostalo borih 7 gld.

Prišla je še druga nesreča. Zbolel je namreč Boor na očesih; tisti slap iz strupenih kislin za napravljanje bakrenih platic in drugo, mu ni dobro prileglo; oslepil je na enem očesu, pa je zopet pogledal, ko so mu iz očesa prerezali mreno.

Kako je Boor narejal denar? Tega nikdo ne vé za gotovo povedati, zato ker je bil silno previden. Še njegovi otroci, katerih je imel petero, nikoli niso zvedeli o očetovi skrivnosti; celo pred svojo drugo ženo je znal do slednjih let vse prikrivati, ter je njej nasproti vedno trdil, da mu iz Belgije prihaja toliko denarja. Zavoljo njegove boleznin na očeh in slabega pogleda nikomur ni bila na sumu njegova goljufija. Vsak si je moral misliti: kako pa bi zamogel tako star in na pol slep človek tako natanjko napravljati bankovce?

(Konec prihodnjic.)

Naročajte in razširjajte „Mir“!

eden cent 1 gld. več, pozneje pa za 10 centov po 50 kr. manj, in tako bodete kmeti prišli v škodo, če se pustite ujeti v pasti trgovcev.

Prvi dan vam bo res združno skladišče morda manj dalo, kakor trgovec, in če bo kmet šel v gostilno nemškutarskega trgovca, ga bo prašal: koliko si dobil? In če mu pove, se mu bo široko nasmejalo: ti osel, glej kako si v škodi; jaz bi ti dal toliko več! Če danes n. pr. pripelje v Pehlarnu kmet svojo pšenico v skladišče, dobi za novi cent 8 gld., trgovec mu pa dá 8 gld. 50 kr. Ali je res tako, boš vprašal. Kaj pa potem pravite, da zadruga več daje? Čakaj prijatelj in poslušaj! Žito, ki ga pripelješ, zadruga od tebe ne kupi, in ko je izsipaš v združni magacin, še nisi ga prodal. Ti ga tam samo shraniš in zadruga ga bo za tebe prodala boljše, kakor jo moreš ti prodati! Kateri kmet je sam dosti bogat, tisti naj počaka, da bo zadruga njegovo žito prodala in potem dobi ves denar na enkrat, ker pa kmet ne more čakati, mu zadruga na njegovo žito dá posojilo, n. pr. v Pehlarnu na novi cent pšenice 8 gld. Drugo, kar se več dobi, sprejme kmet, kedar se je blago prodalo in to vkup dá pri novem centu žita en goldinar več, kakor dobiš pri trgovcu! Ta izkušnja se je prikazala v Bilinu in v Pehlarnu in v mnogih zadrugah na Nemškem, o katerih vam bo „Mir“ drugokrat poročal. Vse ne gre naenkrat, ker hočejo „Mir“-ovi bralci tudi še kaj drugega brati, kakor o združnih skladiščih.

4. Še neko vprašanje se bo stavilo! Nimamo vsi kmetje enako lepo žito, mar bomo potem dobivali vsi enako ceno? O tem bodete prijatelji, sami sklepali. V zadrugi ste sami gospodari in naredite, kakor vam drago. V Pehlarnu n. pr. plačujejo vse žito enako. Kar kmetje pripeljejo, gre čez trijer (čistilni stroj) tako, da nesnaga pride strani in če je žito lepo, je itak težje, in kmet dobi pri birnu zato nekoliko več goldinarjev. Vsekako pa se lahko žito deva v dve ali tri vrste (kvalitete), razlikujejo se po: 1. barvi in po svitu zrnja, 2. po obliki in velikosti zrnja, 3. po debelosti luščin, 4. po enakosti zrnja, 5. po duhu, 6. po čistosti, 7. po celoti, t. j. ali je zrnje celo ali zdrobljeno.

To pa, prijatelji, morate spoznati, da prepira v zadrugi ne smemo imeti. Če imate med seboj mōž, ki se dobro spoznajo, bodemo žito lahko po teh znamkih cenili, če se bodo pa prepiri začeli, ker bo jeden rekel, zakaj ste mojemu žitu prisodili tretjo vrsto, saj nič ni slabši, kakor sosedovo, ki je prišlo v drugo? Kako bodete to uredili, premislite si do ustanovnega zborovanja, glejte, da prepira ne bo med brati!

V. P.

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovsko „Národno šolo“. Neimenovan iz Žitaveši 4 krome; g. Matija Wutti na Ločilu nam je poslal 20 kron in piše to-le: „Ker vrlí rodoljubni dobrotnik ni sprejel zasluženó plačilo, ampak denar vrnil, zato podarim ta znesek slovenski „Národní šoli“ v Velikovcu z srčno željo, da bi se za to šolo še prav mnogo doneskov nabralo.“ — Povodom obiskanja „Národne šole“ v Velikovcu daroval je mil. g. dr. Jožef Somer, stolni kanonik v Celovcu, 40 kron. — Podjunski rodoljubni so nabrali dné 22. jan. t. l. na podružničnem shodu v Šmihelu nad Pliberkom 34 kron 56 bel. ter to svóto podarili velikovski „Národní šoli“ namesto venca na grob ranjkemu „Kmetškemu Listu“, p. d. „Lisjaku“ od same žalosti (!), da „Svinjereda“ na Koroškem ni več na dnevnem redu. — Dalje smo prejeli v ta namen 4 krome, ki so bile nabrane pri dražbi od g. Z. K. darovanih čevljev. — Tomaž Incinger, kn. šk. uradnik v Celovcu 2 kroni; Fr. Malgaj v Gradcu, 2 kroni; Jurij Senk, veleposesnik na Jezerskem, 2 kroni; Drag. Hraba, provizor na Jezerskem, 2 kroni; Fran Katnik, župnik na Dholici kot novoletno darilo 50 kron. Vkup 160 kron 56 belčev. — Živelí nasledniki!

Iz Grebinja. (Za slovensko šolo!) Misel, da bi se tudi pri nas napravila slovenska šola, našla je celo v Pragi na Češkem odmev. Vzburila je to zanimanje sloveča češka prijateljica, gospa Gabrijele Preissova, ki kot nekdanja posestnica grada Zelenika pri Grebinju naše žalostne šolske razmere dobro pozna. O priliki letošnjega njenega bivanja v naši okolici podala se ji je priložnost, se še bolj prepričati o potrebi slovenske šole pri nas. Začela je takoj med svojimi znanci za ta namen nabirati denar, dalje navdušila je tudi slovenske visokošolce, ki obiskujejo vseučilišče v Pragi, naj kaj storijo za slovensko šolstvo na Koroškem. Prizadevanje one blage gospe imelo je tudi vspeha, zakaj slovenski visokošolci so sklenili napraviti veliki koncert, ki se bo vršil meseca marcija in katerega čisti dobiček je namenjen ustanovitvi slovenske šole v Grebinju. Bog živi blago gospo Preissovo in vrle gospode slovenske vseučiliščne v zlati Pragi! Živela slovenska vzajemnost!

Iz Vogrč. (Za slovensko vseučilišče.) Kakor sta občinska odbora na Bistrici in v Globasnici se izrekla za slovensko vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani, je tudi odbor občine Blato v svoji seji dné 29. nov. l. l. sprejel resolucijo za to. Ta zadeva pa je učitelju V. Pavliču od Božjega Groba hudo zasmrdela, da je začel občinske odbornike begati z raznimi zvijačami in lažmi. Rekel

je, da se bo tam samo nekaj novih advokatov izšolalo, katerih imamo tako že preveč itd. Vidi se, da se nemškutarski naši učitelji najbolj bojijo slovenskih odvetnikov, ker bi jim prišli ti menda najprej do živega! Vkljubo beganju od strani omenjenega učitelja glasovali so naši odborniki za ono resolucijo. Mi mislimo, da je dolžnost učiteljeva le, skrbeti za šolo, ne pa vtikati se v stvari, ki ga nič ne brigajo!

Iz Šmarjete pri Velikovcu. (Smrt.) Neizprosna smrt nam je pobrala na Št. Janževo izvrstnega moža. Umril je Jožef Moric p. d. Hohenrajnar, mož, o katerem je govorica, da ni bilo slišati nikoli nepošteno besede iz njegovih ust. Značajan in trd, kakor jeklo, ostal je vedno zvest svojim nazorom. Sovraštva ni poznal. Ravno sedaj je 50 let, kar je prišel kot 22leten mladenič v naš okraj. Po železni pridnosti si je vkljub vsem nezgodam priboril lepo imetje. Bog je blagoslovil njegov trud. V občini je deloval bodisi kot svetovalec, bodisi kot župan, odkar sploh obstoji občinska uprava. Bistroumnost in resnoba so dičile njegovo življenje. Kako je bil spoštovan, se je pokazalo ob njegovem pogrebu, ko so vsi imenitnejši kmetje cele okolice prihiteli mu izkazat zadnjo čast. Naj počiva v miru!

Iz Železne Kaple. (Zgodovina naše posojilnice.) Že pred blizu 30. letih se je izrazila želja, in pokazala se tudi potreba osnovati tukaj slovensko posojilnico. Žalibog se to takrat ni zgodilo. Morda bi bila še marsikatera izmed onih 54 kmetij samostojna, ki so bile od tega časa v naši fari prodane. Tudi nemški Kapelčani so uvideli, kako potreben bi bil kak denarni zavod za ta okraj. In oni so nas prehiteli in osnovali l. 1884. svojo „Sparkasse“, ki nosi tudi slovenski naslov „Hranilnica“. Dobro je uspevala do zdaj ta hranilnica in si prihranila tudi že več kakor 10.000 gld. rezervnega fonda. Toda korist od nje ima le kapelska občina ne pa kmetje, ker ti nimajo nobene besede pri njej govoriti. Pač dobi tam tudi kmet posojila, pa on mora dati svoj dolg uknjižiti; na osebni kredit ne dobi denarja. Zato s to hranilnico naši kmetje niso bili preveč zadovoljni, ampak želeli so si posojilnico, ki bo v njih rokah, od katere bodo tudi sami korist imeli in pri kateri bodo tudi sami kaj govoriti smeli. Da bi se o tej tako važni reči dogovorili in poučili, bil je sklican shod za dan 27. dec. 1897. l. Pa ta shod so nam „svobodoljubni“ kaplančani zabranili s tem, da so prisilili gostilničarja, da nam je prostor za zborovanje v zadnjem trenutku odpovedal. Kljub temu pa je razposlal že rajni gosp. župnik Franc Lenc listke med kmete, na katerih je bilo tiskano: „Slovenci, pridite na god sv. treh kraljev ob 2. uri popoldne h Kušēju, da bodemo osnovali slovensko posojilnico. Ne udajmo se!“ Kakih 100 kmetov, tudi iz sosednih far, se je zbralo. Pogovarjali smo se o posojilnici, volili odbor in podpisali pravila posojilnice. Pri legaliziranju imen so nam napravili sitnosti in tako načelnik kakor namestnik sta morala plačati globe eden 33 gld., drugi 16 gld. 50 kr., ker se je za legaliziranje načelnštva porabil kolek le za 1 gld., ne pa kakor se zahteva za vsako osebo 1 gld. posebej. Začetek je bil torej storjen. Toda kakor bi dregnil v sršenovo gnjezdo, začelo je zdaj šumeti po Kapli. Orožniki so hodili okoli po kmetih iskat listke, ki so bili razdeljeni in popraševati natančno, kaj se je pri zborovanju govorilo. Kmalu potem obsodijo g. župnika, da mora plačati kazen zaradi listkov-„kolportaze“. — Smešili so sicer našo posojilnico, njej podkopavali nje kredit, strašili kmete, kako da bodo morali plačevati, če bo zguba in se sklicevali na posojilnico na Djekšah in druge, katere so baje kmete ob vse pripravile. Toda nismo njim šli na limanice. Z odlokom c. kr. deželnega kot trgovskega sodišča v Celovcu je bila dné 10. februarja 1898. l. posojilnica potrjena. Dné 11. aprila smo imeli spet shod z namenom, da bi začela posojilnica poslovanje. Toda bolezen g. župnika Lenca je vso stvar zavlekla in zapoznala. K temu je še prišlo, da se je g. župnik Fr. Lenc fari odpovedal in nas koncem maja zapustil. Tako zopet nismo imeli dovolj spretnega moža, ki bi bil več in se upal posojilnico otvoriti in v njej posloovati; zakaj vsak začetek je hud in bali smo se tudi velikega nasprotovanja. Čakali smo torej, da je prišel novi g. župnik A. Aplen, ki se je takoj usmiliti tudi naše posojilnice. To nam daje upanje, da nas nasprotniki ne bodo užugali. V nedeljo dné 8. januarja 1899 smo imeli posvetovanje v gostilni pri Kušēju, kjer je tudi posojilnica. Mesto umrlih dveh odbornikov gosp. župnika Fr. Lenca in Fil. Pasterka smo volili gosp. župnika Aplena in J. Pavliča. Določilo se je, da bodo uradni dnevi ob nedeljah po blagoslovu in ob pondeljkih predpoludnem. Obrestujejo se hranilne vloge po 4% in od posojil se plačuje: od menjic 5%, od vknjiženih dolžnih pisem 4½%. Tako se je naša posojilnica kljub vsem zaprekam vendar le osnovala in bode, če Bog srečo dá, tudi delovala v korist naših kmetov.

r.

Iz Sinčevasi. (Popravek.) Dné 30. grudna 1898 izdana številka Vašega lista prinesla je dopis: „Iz Sinčevasi (Posledice lesne kupčije) — kateri obsega mnogoternih napak. — S pozivom na § 19. tiskovnega zakona prosim uvrstiti sledeči popravek: Zanaprej moram poudariti, da nije nikaki sklad med izvršeni kazenski obravnavi proti gosp. Karel Orasch-u zaradi sumnja zažige in pogodbi sklenjeni med nama oziroma sekanje lesa. — Napačno je toraj, ako se gosp. Orasch-u učinjena krivica s kazenskim postopanjem zaradi sumnja zažige kakor „posledica lesne kupčije“ zaznamlja. — Gosp. Karel Orasch predal je sicer za posek namenjeni gozd nikakor meni temveč mojemu kupovalcu, — in nisem bil jaz nazoč pri pridaji in pri mejni zaznambi. Napačno je, da bi bili moji drvari 15 ali celo 26 debelj črez mejo posekali. Ni se je niti eno deblo črez mejo posekalo. — Gosp. Karel Orasch je dotično istinitost tudi razložno pripoznal pred c. kr. okrajnem sodišču v Doberlivasi dné 25. velikega srpana o priliki sklepa sodnijske poravnave, pri početku katere se je razložba — od besede do besede tako-le zapisala: „Pri današnjem roku izreče tožitelj Karel Orasch, da se je gosp. Valentin Leitgeb nikakega sekanja črez mejo okrivil in da se on — (Orasch) — zategadel tožbe odreče!“ — Ako je — nadalje — sum zažige proti gosp. Karel Orasch-u nastal, tak se je vse to brez mojega sodelovanja prigodilo; jaz nisem nikdar gosp. Orasch-a zavoljo tega hudodelstva sumničil. — Napačno je tudi, da bi bil gosp. Orasch straneh žandarmov v zapor dejan. — Zapor se je ukrenil pri sodnji in toraj neposredno in sicer po sodnijskem zaslišanju, pri katerem se je Orasch v mnogih protislovih zaplet. — Res je, da je pri glavni obravnavi, — katero pa ni je gosp. predsednik deželnega sodišča dr. Perko — temveč gosp. svetovalec deželnega sodišča Wagner — ravnal, — kakor glavno bremenska priča nasproti Orasch-u nek večkrat kaznovan človek stal, s katerim pa jaz nisem nikdar v nikaki zvezi bil. — Čudno in vendar istina pa ostane, da ravno ta priča še vendar sedaj pri Orasch-u stanuje! — Ogradujem se zoper domišljevanju da bi bil moral jaz gosp. Orasch-a za odpuščenje prositi; ni sem imel nobeden vzrok k temu, kajti nisem celo nič učinil, da bi se gosp. Orasch zavoljo hudodelstva zažige preganjal. — Ravno tako pa je tudi napačno, da bi bil jaz gosp. Orasch-u, kedar je po oprostitvi zaradi zločinstva pri meni bil, — izrekel: „Ni se je po pravem obravnavalo; ako bi po pravem šlo, bi bil Ti zaprt!“ — Rekel in opomnil sem temveč gosp. Orasch-u: „Orasch, bodi zadovoljen, kajti vse se je za tebe tako ugodno razmotalo, — in „pusti mene na dalje pri miru!“ — Konečno je pa tudi napačno, da bi bil jaz o priliki dné 25. velikega srpana 1898 sklenjene poravnave gosp. Orasch-u za namišljeno sekanje 26 debelj črez mejo, — kos prodanega gozda za odškodbo odstopil. — Gosp. Orasch je temveč pred sklepom poravnave izrekel in pripoznal, da nisem nobeno deblo črez mejo posekal in jaz sem na to razložbo izjasnil, da ne bodem v tem gozdu zategadel na dalje sekal, kajti meseca rožnika 1898 je sečnja dokončana bila in da ne bodem imel nadalje nikake razlike. — Nočem s tem določilom čast gosp. Orasch-a napasti ali razžaliti, hočem samo s tem dokazati, da sem bil celo po krivem v omenjenem dopisu s tem slučajem v zvezo spravljen. — Za objavo teh vrstic zahvaljujem se s spoštovanjem

Valentin Leitgeb.

Dostavek uredništva. Predstoječi popravek smo sprejeli iz pisarne g. dr. J. Krainz-a v Celovcu. Ponatisnili smo ga dobesedno tako, kakor nam je došel, z vsemi pogreški itd. Ali je to tista „nova slovensčina“, o kateri vedno pisarijo „Freie Stimmen“? No, povemo jim, da je niso izkuhali „Kranjci pri kislem Dolenjcu“, kakor so zadnjič pisale, marveč — celovski nemški advokat, katerega oče, vrl Slovenec, je prestavil lepo in gladko vse sodne civilne postave v slovenski jezik!

Izpod Pece. (Raznoterosti.) Preteklo leto ni bilo posebno ugodno za naše otroke. Davica, otroška smrt jih je presadila okoli 25 v nebeški vrt, in zdi se, da ji še ni zadosti, ker nas še ni popolnoma zapustila. Predlanskim je razsajala posebno ob Bistrici vročinska bolezen; marsikatero mlado življenje je moralo v prerani grob. Bog je od nas bolezen odvrnil. Žal le, da moramo nad nasledki še zmerom trpeti. Zdravniki so spoznali, da je menda voda bila kriva bolezní. Mogoče! Ali dalje kakor eno leto imamo že sitnosti z vodo, kar posebno zdaj po zimi občutimo. Kedaj bode nam pomagano? — Pomoči bi nam pa bilo treba še v drugem oziru. Dolgo smo molčali, ali treba bode tudi enkrat govoriti, drugače bo le naša škoda. Zmerom tudi ni prav, da bi se kmet držal vodila: Delaj, plačuj in molči! Z rajnim M. Haninom smo veliko zgubili. Bil je rajni tudi ogledovalec mrličev in lahko se je godilo, ker je bil pri farni cerkvi, kamor se gre tudi smrt napovedat. Zdaj moramo pa hoditi v Pliberk, večasih tam 3 do 4 ure čakati; zgodi se tudi, da mora kdo po dva- ali trikrat iti

Slovensci! Vpišite se v Mohorjevo družbo!

noter. Koliko časa se zamudi! Razun tega, da imamo večje sitnosti, moramo pa tudi pošteno odpreti možno, kar v sedanjih hudih časih ni posebno prijetno. Od ubogih mora plačevati občina, in to znese vsako leto precejšnjo svoto; smo tedaj zopet mi kmetje udarjeni. Občina naj stori potrebne korake, da se bo nam in njej olajšalo to nepotrebno breme.

Iz Hodiš. (Razno.) Že dolgo časa nismo iz Hodiš „Miru“ kaj poročali in marsikdo bo mislil, da smo po nasprotnih oplaseni. A temu ni tako! Hvala Bogu, veselje nas spodbuja, ker smo dobili tako izvrstnega dušnega pastirja, č. g. Ant. Žaka, kateri so nam mili in skrbni vodnik. Veselo hitimo ob nedeljah in praznikih v cerkev, ker tam se slišijo lepe, do solz ganljive pridige. Imamo tudi lepo cecilijansko petje, za katero je poskrbel naš cerkveni orglar Jernej Modrič. — Ustanovili smo meseca listopada lanskega leta bratovščino svetega rožnega venca. — Imeli smo lepe božične praznike. Igralci iz Otoka in nekaj iz naše fare so nam predstavljali igro rojstva našega gospoda Jezusa Kristusa. Igro je vodil mizarški mojster Jožef Uran na Otoku. — Veliko bi imeli o razmerah naše občine pisati, kako se skrivaj razširjajo in se kakor škodljive rastline na perju poznajo. A jih hočemo pustiti, da dozori in se potem po njih sadu spoznajo!

Iz Lipe nad Vrbo. (Cerkveni rop. — Samomor. — Nemškutarija.) Na Velikem Strmcu se je dné 29. dec. neki tat med tem, ko je cerkovnik zvonil večernico, vtihotopil v cerkev ter se v njej skrivil. Ko je zjutraj cerkovnik prišel v cerkev juternico zvonit, videl je, da je tabernakelj s silo zdobljen, in da monstrance in ciborija ni. Dalje je zapazil, da je tudi darilnik s silo s svojega mesta odstranjen in odnešen. Velika žalost je zavladala po okolici radi tega grozovitega roparstva. Sama monstranca je bila vredna okoli 700 gld., a kmalu so se ljudje potolažili, ko se je raznesla vest, da ropar ni vzel monstrance in ciborija, temveč le oboje s krampom vred skrivil za oltarjem. — Blizu naše vasi se je obesil mlad človek. Zopil je ves denar, ki ga je potegnil pri svojem gospodarju, v gozdu splezal na neki borovec, in se na pasu obesil. Vzrok samomoru je strup — žganje. — V bližnjem Vernbergu, kjer sedi na županskem prestolu, kakor znano, stari slovenski odpadnik in strastni nasprotnik Slovencev g. Matevž Oraš, so občinski očetje koncem lanskega leta sklenili, da bodi zanaprej uradni jezik le nemščina. Čudno! V občinskem odboru so skoraj sami Slovenci (seveda odpadniki) in dva Čeha — muzikanta, ki le komaj za silo nemški lomita. Pa Matevž Oraš je bil tudi ob priliki cesarskega jubileja odlikovan z zaslužnim križcem s krono, ali za prej omenjene zasluge, ali za kaj drugega, se ne vé.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Važno razsodbo je izreklo najvišje sodišče na Dunaju, češ, da morajo vsa sodišča na Češkem obravnavati v deželnem jeziku, torej nemško ali češko, kakor stranka govori. Nemce je ta razsodba kajpak zopet hudo razburila. Jednako pravilo bi moralo veljati tudi pri nas, saj menda tudi tu še veljajo iste postave. — Bivši večletni poljedelski minister (1879 do 1895) grof Julij Falkenhayn je umrl dné 12. t. m. na Dunaju. Bil je konservativnega mišljenja in proti vsem pravičen. Tudi slovenskim deželam je gledé kmetijstva več koristnega storil. Njegovega pogreba se je vdeležil tudi cesar.

Državni zbor imel je že več sej a brez vsakega uspeha in dela, ker so Nemci ves čas potratili z otročarijami, glasovanji po imenih itd. Obstrukcija zopet spretno dela na veliko škodo davkoplačevalcev! Tako ti ljudje slepijo volilce! Obširnejše poročilo, ki nam je došlo, zaradi pomanjkanja prostora, objavimo prihodnjič.

Družba sv. Mohorja na Koroškem 1. 1898. *)

(Sestavil: Reberčan.)

V. Dekanija Pliberk šteje vseh udov 1064 (+ 50); in sicer: Pliberk 180 (+ 33), Šmihel nad Pliberkom 162 (— 19), Vogrče 59 (+ 3), Švabek 38 (+ 1), Št. Danijel in Strojna 36 (— 5), Devica Marija na Jezeru 186 (+ 8), Mižica 114 (+ 8), Črna 98 (— 2), Kotlje 57 (+ 3), Guštanj 59 (+ 3), Koprivna 36 (+ 16), Kazaze 39 (+ 1).

Z veseljem opazujemo napredek v Pliberku in v Koprivni, posebno, če pomislimo, da gorata Koprivna niti šole nima. Poleg teh dveh krajev jih je napredovalo še sedem drugih, precej lepo: Prevalje in Mižica; Šmihel, Št. Danijel in Črna pa

*) Številke v oklepajih (.) kažejo, za koliko je lani število udov v dotični dekaniji ali fari napredovalo (+), ostalo jednako (.), ali nazadovalo (—) od prejšnjega leta.

so šle rakovo pot. Prva fara izmed teh je nazadovala predlanskem in lani prav občutljivo! Več navdušenja za družbo bi bilo pričakovati tudi v Št. Danijelu in Strojni. Relativno razmerje je še dosti dobro, če vidimo, da se samo štiri župnije, namreč: Pliberk (4.25%), Št. Danijel in Strojna (4.09%), Dev. Marija na Jezeru (3.98%) in Guštanj (2.87%) še niso povspele do normalnega števila (4.72%). Ako se enkrat zgodi to, bo Pliberška dekanija, kakor v obče (ona šteje jedina čez tisoč udov), tako tudi relativno najbolj zastopana izmed vseh drugih na Koroškem. Zgoraj omenjenim štirim faram naj služijo v spodbudo in posnemo sledeče: Vogrče s (15.94%), Mižice z (10.55%), Kazaze z (8.06%) i. dr.

VI. Dekanija Rožek ima 549 (+ 42) udov; po farah: Domačale 15 (+ 1), Lipa 41 (— 3), Skočidol 55 (+ 1), Na Dravi 31 (+ 6), Rožek 33 (.), Št. Jakob 102 (+ 9), Podgorje 65 (+ 20), Št. Ilj 42 (— 7), Logaves 22 (+ 3), Dvor 67 (+ 3), Gozdanje 41 (+ 4), Pečnica 22 (— 1), Št. Jurije 13 (+ 6).

Napredovalo je devet far, med temi najlepše Podgorje (!). Z nadnormalnim številom se morejo ponašati samo v Podgorju (9.02%), v Dvoru (6.70%), Na Dravi (6.48%) in v Lipi (4.78%). Drugod so številke podrazmerne, in sicer močno nizke v Pečnici (2.78%), v Rožeku (2.69%) in v Domačalah (2.14%). Pričakujemo napredka!

VII. Dekanija Spodnji Dravberg s 158 (+ 8) udi; po župnijah: Spodnji Dravberg 32 (+ 5), Črneče 24 (+ 3), Libeliče 36 (— 8), Ojstrica 24 (+ 4), Labod 14 (.), Suha 28 (+ 4).

Štirji kraji so napredovali; Libeliče so zaostale za osem udov in Labod je ohranil prejšnje svoje število. Le jedna župnija v tem okraju se je povspela do nadnormalnega števila (4.93%), namreč Črneče. Naj jim sledijo še druge fare!

VIII. Dekanija Št. Mohor šteje 366 udov (+ 35); ali na posamezno: Št. Mohor 1 (— 1), Melviče 24 (.), Št. Štefan na Zilji 48 (+ 5), Šent-Pavel na Zilji 19 (+ 4), Ziljska Bistrica 55 (— 1), Gorje 30 (— 12), Čače 45 (+ 4), Brdo 32 (+ 10), Blače 22 (+ 6), Borlje-Goriče 15 (+ 9), Št. Jurij nad Ziljo 75 (+ 12).

V sedmih farah se je število zvišalo; na Brdu in v Št. Juriju za 10, oziroma 12 udov. V treh drugih se je znižalo, najbolj v Gorjah. Dobro zastopana sta samo dva kraja: Št. Jurij (6.25%) in Bistrica (5.24%). Vsi drugi niso dosegli razmerne števila. Posebno slabo stojé Borlje-Goriče (2.26%), Sv. Štefan (2.04%) in Št. Mohor.

IX. Dekanija Tinje šteje 462 (+ 57) Mohorjanov; po župnijah: Grabštanj 98 (+ 8), Št. Peter 16 (+ 4), Pokrče 44 (+ 6), Medgorje 51 (+ 13), Podgrad 14 (+ 2), Radiše 80 (+ 6), Podkros 25 (— 3), Žrelec 9 (+ 1), Št. Jakob 11 (— 2), Tinje 62 (+ 18), Slov. Šmihel 17 (.), Št. Tomaž 22 (+ 5), Timenica 12 (— 1), Otmanje 1 (.).

Devet far je napredovalo, med temi Tinje za osemnajst, Medgorje za trinajst udov. To je lepo! Druge naj jih posnemajo, posebno Timenica, kjer je bilo nekdanj že dvakrat toliko in več udov, Posebno dobro se obnašajo Radiše z 11.77%, Medgorje z 9.65% in Grabštanj s 6.66%. Da bi bilo i drugod tako!

X. Dekanija Trbiž s 148 udi (— 35!). Po farah se razdelé: Žabnice 35 (— 1), Trbiž 2 (.), Rabelj 8 (+ 2), Ovtjavas 46 (+ 4), Vrata 39 (+ 1), Kokovo 1 (.), Pontabelj 4 (— 1), Lipaljavas 13 (.).

Žabnice in Pontabelj sta zgubila po jednega uda in vendar je zapisano zgoraj, da ima dekanija celih petintrideset udov manj, kot predlanskem, ker Ukve zastoj iščemo v imeniku. Šamo Ovtjavas se ponaša z 11.08%, vsi drugi kraji so še daleko zadej.

XI. Dekanija Velikovec se je pospela od 489 na 506, t. j. za 17 udov višje, kateri se po posameznih župnijah razvrsté tako: Velikovec 15 (+ 2), Št. Rupert 101 (+ 5), Grebinj 87 (+ 4), Ovbre 18 (— 15!), Sv. Štefan 10 (— 6), Šmarjeta ob Telenbergu 23 (— 3), Djekše 35 (— 6), Krčanje in Kneža 27 (+ 5), Ruda 53 (+ 1), Gorenče 27 (.), Klošter 72 (.), Št. Peter na Vašinjah 28, Št. Jurij 10 (+ 2).

Šest župnij je napredovalo, četudi nekatere le bolj slabo; štiri so nazadovale in sicer Ovbre skoro za polovico, Sv. Štefan in Djekše pa za šest udov vsaka. Reči se mora, da je razmerno število Mohorjanov z ozirom na čisto slovensko prebivalstvo obširne dekanije vseskozi prenizko. Šamo župnije: Št. Rupert (6.73%), Grebinj (5.40%) in Klošter (5.19%), so zastopane nadnormalno; povsod drugod je želeti boljšega razmerja. Pričakujemo letos v obče večjega napredka, posebno v Ovbrah, pri Št. Štefanu in na Djekšah.

Splošno stanje koroških Mohorjanov po dekanijah naj kaže sledeči pregled:

1. Beljak	388 (+ 11)
2. Borovlje	763 (+ 29)

3. Celovec	439 (+ 2)
4. Dobrlavas	898 (+ 68)
5. Pliberk	1064 (+ 50)
6. Rožek	549 (+ 42)
7. Spodnji Dravberg	158 (+ 8)
8. Št. Mohor	366 (+ 35)
9. Tinje	462 (+ 57)
10. Trbiž	148 (— 35)
11. Velikovec	506 (+ 17)
12. Druge dekanije	60 (+ 10)

Ker je predlanskem, izvzemši tri dekanije, po vseh drugih število upadlo, smo izrekli nado, da bi jih bilo l. 1898. povsod le več, nikjer pa manj. In to bi se bilo v istini vresničilo, da niso izginile Ukve iz Trbiške dekanije. Upamo, da bo letos še boljše!

Naslednji pregled naj nam konečno še pokaže, kako so razvrščene slovenske koroške župnije po razmernem (relativnem) številu društvenih udov:

A. Nadnormalno število imajo:

	%		%
1. Korte	20—	25. Grabštanj	6.66
2. Vogrče	15.94	26. Žihpolje in Golšovo	6.60
3. Reberca	14.15	27. Šmihel	6.42
4. Št. Ožbolt pri Jez.	13.39	28. Na Dravi	6.48
5. Radiše	11.77	29. Koprivna	6.38
6. Ovtjavas	11.08	30. Loče	6.44
7. Št. Janž	10.73	31. Št. Kancijan	6.29
8. Mižice	10.55	32. Št. Jurij nad Ziljo	6.25
9. Medgorje	9.65	33. Globasnica	6.15
10. Podgorje	9.02	34. Ljubelj	6.10
11. Sv. Andraž v Ravni	8.55	35. Žel. Kapla	6.03
12. Kazaze	8.06	36. Kapla pri Dravi	5.90
13. Sveče in Zavrh	7.65	37. Žitaravas	5.66
14. Šteben pod Juno	7.45	38. Švabek	5.43
15. Slov. Plajberg	7.43	39. Otok	5.40
16. Sele	7.36	40. Grebinj	5.40
17. Kotlje	7.30	41. Ziljska Bistrica	5.24
18. Opače	7.30	42. Suha	5.19
19. Št. Lipš	7.27	43. Klošter	5.19
20. Breza	7.14	44. Pokrče	4.99
21. Bilčoves	7.10	45. Črneče	4.93
22. Št. Rupert	6.73	46. Čače	4.78
23. Dvor	6.70	47. Lipa	4.78
24. Št. Vid	6.69	48. Zilja	4.72

B. Podnormalno število imajo:

	%		%
49. Skočidol	4.70	80. Krčanje in Kneža	3.20
50. Šmarjeta	4.62	81. Brdo	3.20
51. Št. Pavel na Zilji	4.57	82. Kamen	3.10
52. Vrata	4.54	83. Št. Ilj	3.05
53. Logavas	4.44	84. Blače	3.05
54. Št. Lenart pri 7. st.	4.39	85. Libeliče	2.96
55. Skofiče	4.38	86. Pečnica	2.78
56. Brna	4.34	87. Djekše	2.76
57. Šteben pri Bekšt.	4.32	88. Hodiše	2.75
58. Mohliče	4.30	89. Guštanj	2.87
59. Št. Jakob v Rožu	4.30	90. Rožek	2.69
60. Podgrad	4.28	91. Slov. Šmihel	2.53
61. Pliberk	4.25	92. Št. Peter na Vaš.	2.45
62. Melviče	4.15	93. Borovlje in Pod-	2.33
63. Obirsko	4.15	ljubelj	2.33
64. Gozdanje	4.14	94. Borlje in Goriče	2.26
65. Črna in Jaborje	4.13	95. Poreče	2.22
66. Gorenče	4.09	96. Št. Jakob ob Cel.	2.22
67. Št. Danijel in Strojna	4.09	97. Domačale	2.14
68. Žabnice	4.07	98. Št. Peter	2.05
69. Ruda	4.07	99. Sv. Štefan	2.04
70. Dev. Marija na Jez.	3.98	100. Rabelj	2.00
71. Tinje	3.87	101. Spodnji Dravberg	1.90
72. Lipaljavas	3.71	102. Šmarjeta ob Te-	1.86
73. Podkros	3.65	lenbergu	1.86
74. Podklošter	3.60	103. Glinje	1.84
75. Dobrlavas	3.43	104. Vetrinj	1.80
76. Galicija	3.39	105. Velikovec	1.50
77. Ojstrica	3.37	106. Labod	1.40
78. Dholica	3.28	107. Žrelec	1.28
79. Kotmaravas	3.27	108. Timenica	1.00

Glejte jih Korte, kako že nekaj let zaporedoma stojijo na čelu vseh drugih! To se pravi biti navdušenim za dobro stvar! Naj bi jih povsod drugod posnemali v vnemi in navdušenju za našo slavno družbo. Posebno želeli bi bilo, da bi se kraji s podnormalnim številom udov začeli bolj gibati, da se bomo z božjo pomočjo povzdignili na Koroškem vsaj do 10.000 družnikov!

Novičar.

Na Koroškem. (Sodnije pa slovenski uradniki.) „Freie Stimmen“ so v 6. številki t. l. zagnale krik, da je izšel ukaz, naj se pri sodnijah na Koroškem nastavljajo le slovensčine zmožni uradniki. Vse je kajpak zlagano. A ravno to porabi oni listič, da ščuva svoje bralce zoper Slovence. To je že v njegovi naravi, ker drugače menda živeti ne more! A izjavljati moramo, da je zahteva po slovensčine zmožnih uradnikov povsem utemeljena, ker mora tudi Slovenec najti svojo pravico v slovenskem jeziku!

— (C. kr. vodja Knapitsch) in njegova dična „boljša polovica“ sta dné 22. t. m. barantala s svojim nemštvom v Velikovecu pri božičnici „schulvereina“. Na slovenskih tleh sta zopet (kakor pred mesecem v Vetrinju) ščuvala zoper Slovence! Vprašamo: Ali vleče vodja Knapič svojo plačo za to, da agituje v službi nemškega „schulvereina“? Več prihodnjič!

— (Osebne novice.) Papež je podelil predstojnici Elizabetine družbe v Celovcu, baronici Mariji Mayerhofer-Grünbühel, častni križec „pro ecclesia et pontifice“. — Na Gozdanjah je umrl gostil-

ničar g. J. Gröblacher. — Podučitelj R. Stissen je prestavljen iz Želinj (Trušenj) v Čače. Na Želinjah za njim ne bodo žalovali. — Za učitelja v Škocijanu je imenovan podučitelj Fr. Moosbrugger. Ali zna slovenski?

— (Značilno!) V Železni Kapli ustrelil je nek gospod nekega delavca. Zato so ga zaprli tri tedne. Ravno tam je kmet ustrelil — srno in za to dobil tudi — tri tedne zapora!! Vsaka daljša opomba je menda — odveč!

— (Nezgode.) Dne 25. t. m. zjutraj je pogorela Laznikova bajta v Prevaljah. Ogenj je nastal v lesenem dimniku in je uničil vse pohištvo in večidel oprave in obleke ubogega dninarja Al. Kerše-ta in njegovih šesterih otrok. Revez je vsled požara v največji stiski. — Izvošček Weis v Celovcu padel je dne 21. t. m. tako nesrečno iz senij, da je na mestu obležal mrtev. Vozil se je z mladim konjem, ki mu je všel.

— (Drobiž.) Proračun celovškega mesta za l. 1899. kaže 280.156 gl. potrebščine. — Predsednikom trgovinske zbornice v Celovcu je zopet izvoljen pl. Hillinger, ki je na tem mestu že 26. leto. — Dopolnilna volitev za koroški deželni zbor v velikem posestvu bode dne 18. februarja. — Od 17. decembra do 1. januarja je bilo pri celovski pošti oddanih 300.200 pisem. — Dne 7. in 8. febr. bodo pregledovali črto nameravane železnice iz Celovca v Rožno dolino.

— (Kako se Nemci razumejo med seboj.) „Edinosti“ poročajo: „Ni dolgo temu, ko sem govoril s kmetom iz Prusije, ki se je naselil v neki nemški vasi na Koroškem. Na moje vprašanje, kako se mu kaj godi na Koroškem, dal mi je sledeči odgovor: „Dobro, samo dolgočasno mi je, ker prav nič ne morem umeti koroških — Nemcev!“ — Ta Prus je dal s tem najboljši odgovor onim Veliko-Nemcem, ki trdijo, da se Slovani ne umemo med seboj. Kdo se bolje ume med seboj, ali mi Slovani, ali pa Nemci, to je razvidno iz povedanega.

Na Kranjskem. V Ljubljani bodo zgradili javne kopeli. — Jako drzno nastopajo na Dolenjskem cigani. Med Krko in Lučmi so umorili M. Novljana, očeta peterih nepreskrbljenih otrok. — Kranjska industrijska družba je imela lani 374 tisoč 111 gl. dobička. Tako vleče tujec masten dobiček iz slovenskih žuljev. — V Novem Mestu je umrl kanonik Rih. Frank. N. p. v. m.

Na Štajerskem. Slovenci so zmagali pri občinskih volitvah na Zgornji Polskavi, kjer so doslej nosili zvonec nemškutarji. — Novo pošto dobijo v Laporju pri Slov. Bistrici. — Slov. posojilnico snujejo pri sv. Juriju na Ščavnici.

Na Primorskem. Lah na vse kriplje nadaljujejo gonjo zoper hrvatsko gimnazijo v Pazinu. Da jej nasprotujejo, hočejo Lah tam postaviti tudi laško gimnazijo.

Po drugih deželah. V Pragi je v pretepu nemški visokošolec Biberle ustrelil češkega dijaka Linharta. Nemški listi so javno nekako hvalili početje nemškega „burša“ in porabili tudi to priliko ter „junaško“ udrihali po Slovanih. — Hudi viharji so bili minul teden po vsej srednji Evropi. Posebno hudo je vihar razsajal na Dunaju, kjer je poškodoval mnogo hiš itd. — Več slovenskih profesorjev deluje na Ruskem z lepim uspehom. G. Fran Štifter, profesor v Kalugi, je dobil zató ob novem letu red sv. Ane II. vrste; g. M. M. Hostnik, profesor v Rylsku, znani slovenski jezikoslovec, pa je dobil red sv. Stanislava II. vrste. Kako izvrstne moči sta imenovana dva Slovenca, priča to, da ima g. Štifter že štiri, g. Hostnik pa tri rede.

„Stara mamica še meni!“ je geslo letošnje Kathreinerjeve slike. Ta tvrdka, ki je danes znana po vsem svetu, nam podaja že celo vrsto let za novo leto novo plakato sliki, ki je vedno bolj dražestno in prikupljivo sestavljena. Občinstvo jo vselej težko pričakuje in je ob enem tako prijetno iznenadeno, da proti koncu leta že po prodajalnicah poprašuje: „Kaj nam prinese Kathreiner za novo leto?“ Vprašanje je pač opravičeno, kajti vedno težje je podajati kaj novega in izvrstnega za priporočanje Kathreiner-Kneippove sladne kave. In vendar se to omenjeni tvrdki vedno po-sreči. Letošnja slika z imenovanim geslom nam kaže prijazno se smehljajočo mamico, ki je ravno prav zadovoljno sedla k popoldanski kavi, ko prihihi viharno mali vnuk, najbrže z vrta, z rudečim jabolkom v žepu, in zahteva s prav zapeljivim smehljanjem istotako svojo porcijo kave: „Stara mamica še meni!“ Pogled stare mamice, dobrovoljni, prijazni izraz na častiljivem obličju kaže notranji čut in razumnost gotovo odličnega umetnika, ki je izvršil to prikupljivo podobo, katera je jako obogatila našo „cestno galerijo slik“, in katera ob enem najbolj priporoča stvar samo, Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Slovinci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gospé Izop, kosarske ulice številka 7.

Vabila.

— **Bekštanjnska posojilnica v Ločah** imela bo svoj letni občni zbor 2. februarja, ob 3. uri popoldne, pri Plozu v Ločah po sledečem dnevnem redu: 1. Poročilo o delovanju posojilnice l. 1898. 2. Odobrenje računa in razdelitev čistega dobička. 3. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi **ravnateljstvo.**

— **Hranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na Jezeru v Prevaljah** ima svoj redni letni občni zbor v torek 14. februarja t. l. ob 10. uri dopoldne pri Štoklnu v Farni vasi po običajnem dnevnem redu. Ako ne pride dosti udov, bo eno uro pozneje drugi občni zbor, sklepčen ob vsakem številu navzočih udov. K obilni udeležbi vabi **načelnstvo.**

— **Hranilnica in posojilnica za Sv. Lenart pri sedmih studenih in okolico** bo imela v nedeljo dne 19. februarja t. l. ob 1/2 4. uri popoldne v gostilni pri Majriču v Št. Lenartu svoj letni občni zbor s sledečim vspešnim: 1. Potrdilo letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev odbora. 4. Razni nasveti. — K obilni udeležbi najuljudneje vabi vse družnike **odbor.**

Listnica uredništva.

Gg. dopisnikom iz Železne Kaple, Trbiža, Otoka, Ukev, Velikoveca, Črnce itd.: Hvala lepa za poslana dopise, katerih zbog pomanjkanja prostora še nismo mogli objaviti. Vse pride na vrsto. Prosimo tudi nadaljne naklonjenosti!

Dražbe.

Sodišče Celovec. Dne 6. apr. ob 10. uri, izba št. 85. Ruterjevo posestvo S. Presla v Imovcu, d. ob. Golšovo, vl. št. 25. (3880 gl.)

Dne 2. marca ob 10. uri, izba št. 85. Ruševo posestvo Val. Zuschlag-a v Šmartnu pri Celovcu, d. ob. Šmarten, vl. št. 50. (6191 gl.)

Sodišče Rožek. Dne 10. febr. ob 11. uri, posestvo Neže Krainer p. d. Lukele na Gori, d. ob. Tmaraves, vložna št. 19. (2158 gl.)

Sodišče Pliberk. Dne 9. febr. ob 1/2 11. uri posestvo V. Mörtl, vl. št. 9, d. ob. Šmarjeta (2780 gl.)

Dne 16. febr. ob 1/2 11. uri posestvo Jur. Podojsteršek-a na Lomu pri Libučah, vl. št. 21., d. ob. Lom (1662 gl.)

Sodišče Velikovec. Dne 11. febr. ob 11. uri, posestvo Jož. Kuesa p. d. Blažeja v Zgornjem Dobu, vl. št. 4, d. ob. Spodnje Trušnje. (5065 gl.)

Tržne cene v Celovcu

dne 26. januarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gl.	kr.	gl.	kr.
pšenica	6	30	7	87
rž	5	17	6	46
ječmen	—	—	—	—
oves	2	37	2	96
hejda	3	70	4	62
tursica (sirk)	3	30	4	12
pšeno (kaša)	7	30	9	12
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	05	1	70
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gl. 10 kr. do 2 gl. 45 kr., kisló 1 gl. 40 kr. do 2 gl. — kr., slama po 1 gl. 50 kr. do 1 gl. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 64 kr. do 70 kr. kila maslo in puter po 90 kr. do 1 gl. 20 kr. — Vprežne vole plačujejo mesarji po 110 do 150 gl.

Naznanila.

Slikar za cerkve in sobe išče pridnega **učenca** in tudi dva pomočnika. Oglasila do 15. februarja.

Ivan Graber,

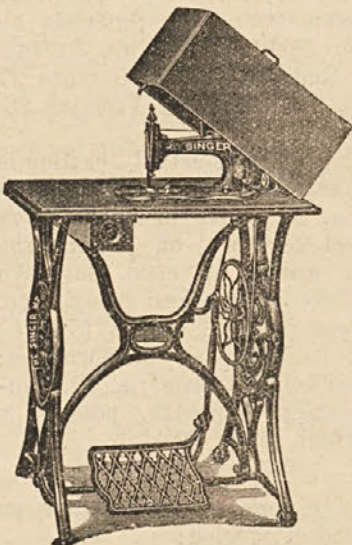
v Štebnu, pošta Malestig na Koroškem.

Učenca,

zdravega in čvrstega, takoj sprejme **Karol Köstner,** kleparski mojster v Celovcu, Wagplatz št. 1.

Matija Planko

v Celovcu, Burgasse št. 12.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Velika zaloga
kovanih železnih cevij za vodovode
po tovarniških cenah pri
Konradu Proschu v Celovcu,
tovarna za kmetijske stroje.

Častiti duhovščini,

cenjenim cerkvenim predstojništvom in vsem drugim naročnikom priporočam za **svēnico** svojo dobro zalogo

voščenih sveč in voščenic,

z zagotovilom, da bodem izvršil vsako naročilo najboljšje in najskrbneje.

Spoštovanjem

Bogomir Stöckl,

svečar in medar v Pliberku.

E. ZBITEK

podobar v Novosadu pri Olomucu na Moravskem

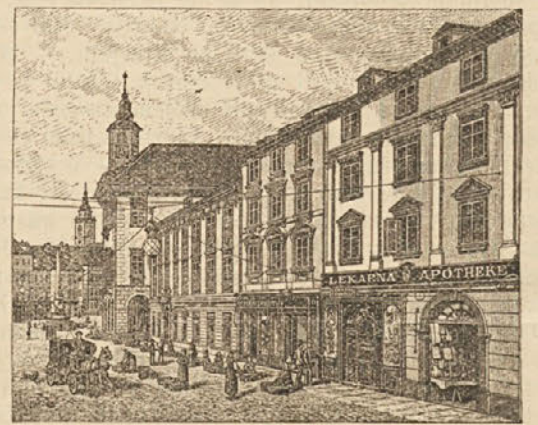
izdeluje steklene mozaike, sv. grobove, Lurške jame, altarje za procesije sv. Rešnjega Telesa itd. Njegovi izdelki so bili pohvaljeni od sv. Očeta papeža Leona XIII. Tudi ima priznalna pisma iz Petrograda, Carigrada itd.

Ceniki se pošiljajo zastoj.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, od koder se tudi posamezni kosi z obratno pošto razpošiljajo, ako se naroča po pošti.

Pogled mestnega trga in lekarne Ubald pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Ubald pl. Trnkóczy,

lekar pri rotovžu v Ljubljani,

priporoča sledeča zdravila:

Dr. pl. Trnkóczy-ja

želodečne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — 1 steklenica 20 kr., 12 steklenic 2 gl.

Dr. pl. Trnkóczy-ja

krogljice

odvajalne (čistilne), čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., 6 škatljic 1 gl. 5 kr.

Pocukrane krogljice, 1 škatlja 40 kr., 3 škatlje 1 gl.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

prsní, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztvorljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvorja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — 1 steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

protinski

ali drgnilni cvet (udov cvet, Gichtgeist) je kot bol utešujoče, ublažujoče drgnjenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljajoče drgnjenje po dolgi boji in težkem delu itd. priporočljivo. — 1 steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 25 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

tinktura za izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradavice, otrpnenje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolni del namaže. — Steklenica po 40 kr., 6 steklenic 1 gl. 75 kr.

